

(είρωνικῶς, ἐπὶ ἐνδεῶν σπαταλώντων ἐν εὐθυμίᾳ τὰ ὀλίγα ὑπάρχοντα) Ἦπ. (Ζαγόρ.)

Παππάδικα κουρμπέτια καὶ γύφτικα κινάσματα

(συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. || Ἄσμ.

Κάτον 'ς τὰ γιούφτουκάλυβα, 'ς τὰ γιούφτικα καλύβια,
ἰκεῖ 'ν' οὐ γιούφτους ἄρρουστους βαριά γιὰ νὰ πιθάνη
Μακεδ. (Δαμασκην.) || Ποίημ.

Λαλοῦν φλογέρες γύφτικες, ἀκούονται τραγούδια
καὶ βροντοφῶνα τύμπανα καὶ θόρυβος καὶ γέλια

Α. Βαλαωρ., Ἔργ. 3, 83. 2) Ὁ κατασκευασθεὶς ὑπὸ γύφτου, ἤτοι σιδηρουργοῦ κοιν. καὶ Τσακων. (Χαβουτσ.): Γύφτικος μύλος — ταμπονράς — σουγιάς, γύφτικη πρόκα, γύφτικο καρφί — σκεπάρι κοιν. Γιούφτ'κη ἀρίδα (= τρυπάνι) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Γύφτικη κατίνα (= μοχλὸς) Μῆλ. Γιούφτ'κ' κλειδουριά Ἦπ. (Δωδών.) Γιούφτ'κη τσ'κούρα (μέγας πέλεκυς κατασκευασθεὶς ὑπὸ σιδηρουργοῦ) Θεσσ. (Βαθύρρ.) Γιούφτ'κους κασμάς Ἦπ. (Δωδών.) Ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ ἐκλείνει μετὰ γύφτικη κλειδαριά Πελοπ. (Οἶν.) Γιούφτικο λανάρι (εἰδικὸν κτένιον διευθετημένον κατὰ τρεῖς ἕως τέσσαρας σειράς, χρησιμοποιούμενον διὰ τὸν πρῶτον διαχωρισμὸν τοῦ ἐρίου) Πελοπ. (Πιάν.) || Φρ. Ἀπ' τοῦ κρύου παιίζουν τὰ δόντια μ' σὰν γιούφτικους ταμπονράς (ἔστις εἶναι ἡχηρὸς) Μακεδ. || Παροιμ. φρ. Καμαρώνει σὰ γύφτικο σκεπάρι (ἐπὶ τῶν παρ' ἀξίαν ἐπαιρομένων) πολλὰ. 3) Ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, ὁ ἔχων τὴν χροιάν ἐπιδερμίδος γύφτου, ὁ μαυριδερός κοιν.: Γιούφτικα σταφύλια Θράκ. (Σαμακόβ.) Γιούφτικα φασούλια Ἦπ. (Θεσπρωτ.) Βάναμαν 'ς τ'ς κήπ'ς γύφτ'κα φασούλια Ἦπ. (Ἀρτοπ.) Πβ. γυφτοφάσουλα, μαυρομάτικα. 4) Μεταφ., ὁ εὐτελής, ὁ μικροπρεπής, ὁ ἀρμόζων εἰς γύφτον κοιν.: Κάμνει γιούφτικα παζάρια Εὐβ. (Βρύς.) Γιούφτικες δουλειές εἶν' αὐτὲς Μακεδ. (Ἐλευθερ.) Εἶνι γιούφτικα πράματα (ἐπὶ τῶν μικροπρεπῶς συναλλασσομένων) Μακεδ. (Βέρ.) || Παροιμ. Γιούφτικον γ'νὶ ἀποῦ 'ν Τρίτ' ὡς τ' Τετράδ' (τὰ εὐτελῆ πράγματα φθείρονται ταχέως) Ἦπ. Γυναίκεος γάμος, γύφτικο μνημόσυνο (γυναίκεος γάμος = ὁ τελούμενος εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων τῆς νύμφης, ὅπου συνήθως δὲν γίνονται διασκεδάσεις) Πελοπ.

Β) Οὐς. 1) Ἀρσ. ἐν., ὁ ΝΑ ἄνεμος, ὡς πνέων ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν πού εὐρίσκονται τὰ Γιούφτικα, συνοικία τῶν Ἰωαννίνων Ἦπ. (Ἰωάνν.) β) Εἶδος κυκλίου χοροῦ, ὁ ὁποῖος χορεύεται ὑπ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν Μακεδ. (Ρουμλ.) 2) Οὐδ. ἐνικ., τὸ ἐργαστήριον τοῦ γύφτου, τὸ σιδηρουργεῖον κοιν. καὶ Τσακων.: Ἐπῆγα 'ς τὸ γύφτικο κι ἀτσάλωσα τὴν ἀξίνα μου Πελοπ. (Τριφυλ.) Τάσ' τὸ γύφτικο δ' ὀράκα (μέσα εἰς τὸ σιδηρουργεῖον τὸν εἶδα) Τσακων. || Παροιμ. Φρ. Σὰν ὁ πόδικας 'ς τὸ γύφτικο (ἐπὶ τῶν κακῶς συντηρουμένων) Πελοπ. (Μάν.) β) Λεπτὸν καὶ εὐτελὲς ὕφασμα Πόντ. (Ἰνέπ.) γ) Κόσκιον ἔχον λεπτὰς ὁπὰς Θράκ. (Γέν.) 3) Οὐδ. πληθ., ἡ συνοικία τῶν γύφτων ἢ περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται συγκεντρωμένα σιδηρουργεῖα κοιν.: Φρ. Κάτι τρέχει 'ς τὰ γύφτικα (ἐπὶ ζητήματος ἀσημάντου) κοιν. β) Ἡ γλῶσσα τῶν Ἀθιγγάνων σύνθη.: Κι γιούφτικα νὰ μάθ'ς καλὰ εἶνι Μακεδ. (Πάγγ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοῦς τύπ. Γιούφτικη Πόρτα (πύλη φρουρίου) Ἀθῆν. (παλαιότ.) Γιούφτικο Πελοπ. (Γύθ. Μάν. Οἶν.) Γιούφτικο Ἀλώνι Πελοπ. (Τριφυλ.) Γιούφτικο Ρέμα Πελοπ. (Τριφυλ.) Γιούφτικα Ζάκ. (Καταστάρ.) Ἦπ. (Ἰωανν.) Θράκ. (Ξάνθ.) Πελοπ. (Τριφυλ.) Στερελλ. Γιούφτ'κα Ἦπ. (Ἀγναντ.) Πάρ. Στερελλ. (Λαμ.) Γιούφτικα Μακεδ. (Χωριστ.) Γιούφτ'κα Μακεδ. (Ἐράτυρ. Σιάτ.)

γυφτίλα ἡ, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίλα.

1) Ὁσμῆ, ἀποφορὰ γύφτου σύνθηθ.: Μυρίζ' γυφτίλα δῶ μέσα Ἦπ. (Ζαγόρ.) Γιούφτικα μυρίζ' τοῦ σπῖτ' Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) || Ἄσμ.

Γύφτος παππᾶς κι ἂν γενῇ, χέρι μὴ τοῦ φιλήσης,

ἔσο κι ἂν παππαδίση, | γυφτίλας θὰ μυρίση

Στερελλ. (Ἀρτοπ.) 2) Μεταφ., ἡ ρυπαρότης, ἡ φιλαργυρία, ἡ ἄσεμνος συμπεριφορὰ, ὡς ιδιότητες τοῦ γύφτου Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν. Βρύς.): Ἡ γυφτίλα του εἶναι μία! Βρύς. β) Σύνολον γύφτων Μακεδ. (Πεντάλοφ.)

γυφτιλίκι τό, ἐνιαχ. γυφτ'λίκι Ἦπ. (Ἰωάνν. κ.ά.) γυφτ'λίξ' Ἦπ. Στερελλ. (Φθιώτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιλίκι.

1) Ἡ ἀγένεια, ἡ μικροπρέπεια ἐνθ' ἂν. Συνών. γυφτιὰ 4. 2) Ἡ φιλαργυρία Ἦπ. (Ἰωάνν. κ.ά.) Στερελλ. (Φθιώτ.) Συνών. γυφτιὰ 4β.

γύφτισμα τό, Στερελλ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυφτίζω.

Γυφτιλίκι, τὸ ὅπ. βλ.

γυφτισσάνα ἡ, ἐνιαχ. γυφτ'σσάνα Ἦπ. (Κουκούλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτισσα, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γύφτος, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άνα.

Ἡ λίαν φιλάργυρος γυνὴ ἐνθ' ἂν.

γυφτισσάρα ἡ, ἐνιαχ. γυφτ'σσάρα Ἦπ. (Κουκούλ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐς. γύφτισσα, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γύφτος. Γυφτισσάνα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἂν.: Φαίνεται π' θὰ γέν' κι αὐτὴ μυγᾶλ' γυφτ'σσάρα, ἅμα θὰ μυγαλώσ' Κουκούλ.

γυφτίτσα ἡ, Πελοπ. (Καρδαμ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτσα.

Τὸ πτηνὸν Φοινίκουρος ὁ ὠχρόουρος (Phoenicurus ochrurus) τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae) Συνών. βλ. εἰς Γιάννακας 2.

γυφτισσοπούλλα ἡ, ἐνιαχ. γυφτ'σσουπούλλα Στερελλ. (Βαρετάδ. Σπάρτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτισσα καὶ πούλλα.

1) Τὸ πτηνὸν Φοινίκουρος ὁ ὠχρόουρος (Phoenicurus ochrurus) τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae) ἐνθ' ἂν.: Πιάνου ἀγριουσπέτζια, γυφτ'σσουπούλλις, σ'ταρῆθρις (ἀγριουσπέτζια = εἶδος στρουθῶν) Στερελλ. (Σπάρτ.) Κ' ἡ γυφτ'σσουπούλλα πιάν'τι 'ς τὴν παῖδα, ἔπους κι οὐ καλονιάννους αὐτόθ. Συνών. βλ. εἰς λ. Γιάννακας 2. 2) Τὸ πτηνὸν Σίττη ἡ μοναχικὴ (Sitta solitaria), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae) Στερελλ. (Βαρετάδ.) Συνών. μέρουλα, πετροκόσσυφας, τσοπανάκος.

γυφτισσούλα ἡ, ἐνιαχ. γυφτ'σσούλα Ἦπ. (Ραδοβύζ.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γύφτισσα, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γύφτος.

Ἡ Ἀθιγγανὶς ἐνθ' ἂν.

γυφτισσοφωλιά ἡ, ἐνιαχ. γυφτ'σσουφωλιά Στερελλ. (Σπάρτ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γύφτισσα, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γύφτος, καὶ φωλιά.

Ἡ φωλεὰ τοῦ πτηνοῦ γυφτισσοπούλλα.

